

BELEIDS- EN STURINGSINFORMATIE

JEUGD IJSSELLAND

Rob Gilsing
Betty Noordhuizen
Bas Tierolf

Augustus 2015

Inhoud

1.	Bestuurlijke nota	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Het regionale en lokale beleid van de IJssellandse gemeenten	5
1.3	Visie op beleids- en sturingsinformatie	6
1.4	Uitgangspunten bij het ontwikkelen van de indicatorenset	6
1.5	Wat is nog nodig?	7
2.	Beleids- en sturingsinformatie jeugd IJsselland - Kader voor indicatorenset	9
2.1	Opdracht	9
2.2	De beleidscontext	9
2.3	Visie op beleids- en sturingsinformatie	12
2.4	Uitgangspunten bij het ontwikkelen van de indicatorenset	15
2.5	Wat is nodig?	16
Bijlage 2.1	Behoeften en wensen van gemeenten	17
Bijlage 2.2	Verwerking ‘van-naar’-tabel	19
Bijlage 2.3	Nadere toelichting op indicatoren	21
3.	Indicatorenset beleids- en sturingsinformatie jeugd IJsselland uitgebreide tabel	29
3.1	Output: Basisvoorzieningen jeugd	29
3.2	Output: Toegang / 1e lijn	30
3.3	Output: Jeugdhulp	31
3.4	Output: uitvoering JB/JR	32
3.5	Output: combinaties trajecten	33
3.6	Outcome	34
3.7	Doelrealisatie en tevredenheid	36
3.8	Budget-uitnutting	37
Bijlage 3.1	Toelichting per bron	39
Bijlage 3.2	Registratie door toegangsfunctie	41

1. Bestuurlijke nota

1.1 *Inleiding*

In de provincie Overijssel is het project Beleidsinformatie Jeugd gestart. Het doel van het project is om tot komen tot een set van beleids- en sturingsinformatie die aansluit bij de informatiebehoefte van de Overijsselse gemeenten op het gebied van jeugd(zorg). Het Verwey-Jonker Instituut is gevraagd een dergelijke set voor de regio IJsselland te ontwikkelen.

De opdracht is om een dataset te ontwikkelen die strategische (bruikbaar voor colleges en raden) en tactische sturingsinformatie (bruikbaar voor programmamanagers/managers van de toegangsfunctie, zoals buurt-wijkteams) oplevert. We gaan hierbij, mede op basis van signalen vanuit de gemeenten zelf, uit van een generieke set van indicatoren voor de 11 IJssellandse gemeenten, waarbij aanpassingen of toevoegingen per gemeente mogelijk zijn. Tevens gaan we uit van een groeimodel: met een deel van de indicatoren moet per 1/1/2015 gewerkt kunnen worden, voor een ander deel geldt dat deze in de loop van 2015 operationeel kunnen worden.

1.2 *Het regionale en lokale beleid van de IJssellandse gemeenten*

Het ontwerpen van de indicatorenset is gestart met het in kaart brengen van de doelen die met het gevoerde beleid worden beoogd. Op het terrein van de jeugdhulp ligt er voor de 11 IJssellandse gemeenten een gedeelde beleidsvisie vast in de bestuurlijk vastgestelde regionale visie 'Opvoeden Versterken', met daarbij bijbehorend het projectplan Transformatie Jeugdzorg regio IJsselland+ 2012-2015. Naast de inhoudelijke uitgangspunten en kernwaarden hebben de IJssellandse gemeenten ook financiële uitgangspunten geformuleerd ten aanzien van de uitvoering van de nieuwe Jeugdwet. De gemeenten hechten veel belang aan een 'budgetneutrale' uitvoering van de Jeugdwet, dat wil zeggen uitvoering binnen het budget dat het Rijk hiervoor aan de gemeente beschikbaar stelt (plus eventueel budget dat de gemeenteraad hiervoor nadrukkelijk reserveert). Het hebben van een accuraat inzicht in de mate van budgetuitnutting is voor de gemeenten van groot belang ('vinger aan de pols houden'). In de beleidsplannen van de individuele gemeenten zijn weinig tot geen meetbare outcome-doelstellingen opgenomen (bijvoorbeeld minder dan X% schooluitval). In plaats hiervan komen de uitgangspunten uit de regionale visie als beleidsdoelen terug. De uitgangspunten beschrijven de manier zowel waarop de gemeenten, maatschappelijke partners en burgers zelf moeten gaan werken en denken (hoe), als een gewenste verschuiving in het type ondersteuning dat wordt ingezet (wat).

Centrale beleidsdoelen die terug komen in de verschillende beleidsplannen zijn: meer nadruk op preventie en vroegsignalering, meer nadruk op eigen regie, eigen kracht en ondersteuning door het eigen sociale netwerk, nadruk op integrale aanpak (1 gezin, 1 plan, 1 regisseur/'geen kastje naar de muur'), meer lichte ondersteuning en minder zware zorg, meer collectieve voorzieningen en minder individueel.

1.3 Visie op beleids- en sturingsinformatie

De gemeenten willen toewerken naar ondersteuning van jeugdigen, ouders en gezinnen die eenvoudiger, meer integraal, meer preventief, laagdrempeliger en goedkoper is en bovendien meer in de nabijheid van jeugdigen en gezinnen plaats vindt. Daarbij willen gemeenten bovendien dat er meer inzet plaats vindt op de eigen kracht, de regie en de verantwoordelijkheid van ouders en jeugdigen. Door meer in te zetten op de eigen kracht van opvoeders, jeugdigen en hun netwerken, en door versterking van de algemene basisvoorzieningen - tezamen aangeduid als de 'pedagogische civil society' - en door tegelijkertijd in te zetten op versterking van de eerste-lijnszorg, is de gedachte dat de prevalentie van zware opvoed- en opgroei-problematiek afneemt. Dát is in de kern het doel van de beoogde verandering. Deze moeten leiden tot een verandering in de prevalentie van opvoed- en opgroei-problematiek, en daarmee tot een verschuiving in het gebruik van zorg - een afplating van de piramide (zie pag. 7). Op termijn moet dat tot een daling van de kosten leiden.

Vanuit dit perspectief is het van belang inzicht te hebben in:

- Het **gebruik van in ieder geval de eerste- en tweedelijnszorg (en de kosten die daarmee gemoeid zijn, inclusief de budget-uitnutting)**.
- **De leefsituatie van jeugdigen en gezinnen**, door inzicht te verschaffen in de prevalentie van een risico- en protectieve factoren en van ongewenste situaties - we duiden dit aan als outcome-meting: hoe gaat het met de jeugd in onze gemeente?

De kwaliteit van de geleverde hulp, langs drie lijnen:

- De door jeugdigen en ouders ervaren kwaliteit van ondersteuning en zorg.
- De mate waarin de nieuwe werkwijze bijdraagt aan zorg die licht, snel en dichtbij is.
- Doelbereik van de ingezette jeugdhulp.

De (resultaten van de) inzet in de nulde-lijn (pedagogische civil society), door:

- Gebruik van instrumenten om vroegtijdig te signaleren.
- Bekendheid van de toegangs- en vraagbaakfunctie.
- Financiële inzet gemeente per hoofd van de 0-18-jarige bevolking.
- Eventueel het meten van de maatschappelijke participatie van jeugdigen.

1.4 Uitgangspunten bij het ontwikkelen van de indicatorenset

Bij het ontwikkelen van de indicatorenset hanteren we een aantal uitgangspunten.

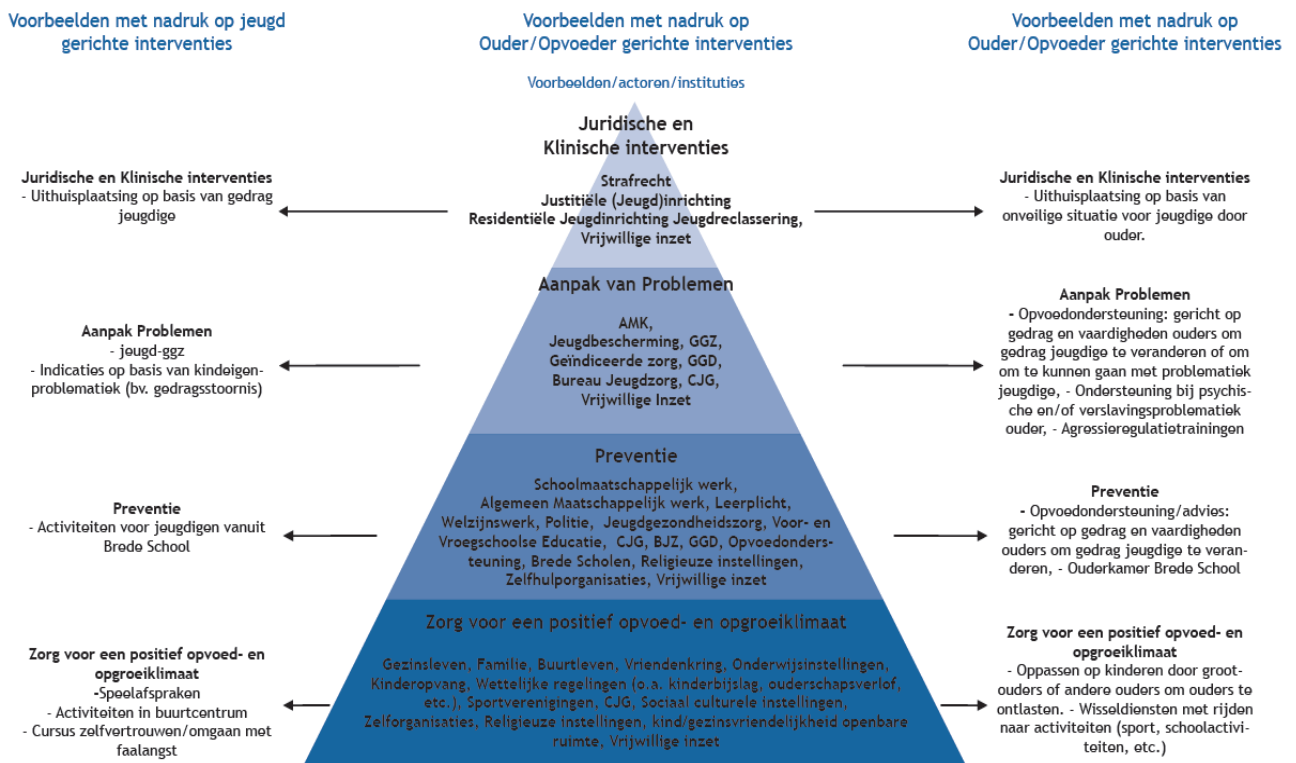
- We gaan uit van een beperkte set aan indicatoren ('lean and mean').
- We kijken bij de keuze van de indicatoren naar de mogelijkheden voor het gebruik van bestaande bronnen.
- We gaan uit van een groeimodel: indicatoren die per 1/1/2015 beschikbaar moeten zijn (de geprioriteerde indicatoren) en indicatoren die in de loop van 2015 operationeel kunnen worden.
- Bij het definiëren van de indicatorensets sluiten we zoveel mogelijk aan bij landelijk ontwikkelde indicatorensets en definities .

1.5 Wat is nog nodig?

De gemeenten in IJsselland dienen de volgende vervolgstappen te zetten:

1. Om de vastgestelde indicatorenset vervolgens in de praktijk te kunnen gebruiken, dienen ze vertaald te worden in data. Aansluitend daarop moet een informatie architectuur ontworpen en ingericht worden waarlangs het gegevensverkeer kan gaan verlopen. Dit zou binnen de BVO plaats kunnen vinden.
2. Gemeenten maken via BVO met aanbieders afspraken over de kwaliteitsmeting die aanbieders moeten hanteren (die zouden dan dus ook voor de jeugdhulp zonder verblijf van de wijk- en buurtteams moeten gelden), daarin inbegrepen de wijze waarop zij de resultaten en effecten van hun behandeling meten.
3. Een nulmeting van indicatoren in de geprioriteerde set waarvoor gegevens van voor 2015 beschikbaar zijn.

Figuur: Zorgpiramide

2. Beleids- en sturingsinformatie jeugd IJsselland Kader voor indicatorenset

2.1 *Opdracht*

In de provincie Overijssel is het project Beleidsinformatie Jeugd gestart. Het doel van het project is om tot komen tot een set van beleids- en sturingsinformatie die aansluit bij de informatiebehoefte van de Overijsselse gemeenten op het gebied van jeugd(zorg). Het Verwey-Jonker Instituut ontwikkelt een dergelijke set voor de regio IJsselland. Het Kennispunt Twente doet dit voor de regio Twente.

Op verzoek van de verbindingsofficieren ontwikkelen we een dataset die *strategische sturingsinformatie* (dus informatie die bruikbaar is voor de colleges en raden van de gemeenten) en *tactische sturingsinformatie* (beleidsinformatie die bruikbaar is voor programmamanagers/ afdelingshoofden/managers van de toegangsfunctie, zoals buurt-wijkteams) oplevert. We gaan hierbij, mede op basis van signalen vanuit de gemeenten zelf, uit van een generieke set van indicatoren voor de 11 IJssellandse gemeenten, waarbij aanpassingen of toevoegingen per gemeente mogelijk zijn. Tevens gaan we uit van een groeiemodel: met een deel van de indicatoren moet per 1/1/2015 gewerkt kunnen worden, voor een ander deel geldt dat deze in de loop van 2015 operationeel kunnen worden.

In deze notitie gaan we in op de inrichting van het monitorinstrument: de set van indicatoren die strategische en tactische sturingsinformatie oplevert. Daartoe schetsen we eerst de context door kort in te gaan op het regionale en gemeentelijke beleid. Daarna presenteren we onze visie op het soort informatie dat het monitorinstrument dient op te leveren. Vervolgens zetten we uiteen op welke wijze en met welke indicatoren we het monitorinstrument vullen. Tot slot beantwoorden we de vraag wat nodig is om de monitor daadwerkelijk met data te vullen.

2.2 *De beleidscontext*

Regionale visie Jeugd

Het ontwerpen van een indicatorenset voor beleids- en sturingsinformatie begint met het in kaart brengen van de doelen die met het gevoerde beleid worden beoogd. Op het terrein van de jeugdhulp ligt er voor de 11 IJssellandse gemeenten een gedeelde beleidsvisie vast in de bestuurlijk vastgestelde regionale visie 'Opvoeden Versterken', met daarbij bijbehorend het projectplan Transformatie Jeugdzorg regio IJsselland+ 2012-2015. We beschrijven hier beknopt de uitgangspunten die de gemeenten hebben geformuleerd ten aanzien van de beleidsinhoud en het uitvoeringsproces.

De inhoudelijke uitgangspunten van het beleid zijn samengevat in vier thema's:

1) *Opvoeden versterken*

- Positief opvoeden
- De zelfredzaamheid en de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen
- Versterken van het gezinssysteem.

2) Het belang van een opvoedende leefomgeving

- Versterken van de sociale leefomgeving van het kind

Ouders en betekenisvolle volwassenen (groot familie) in directe leefomgeving van het kind zijn essentieel.

3) Hulp in de directe leefomgeving

- Ondersteuning voor zover nodig erbij halen in de sociale leefomgeving van het kind/gezin
- Specialistische zorg ook in reguliere sociale leefomgeving van het kind/gezin inzetten
- Constant appèl op de plicht van ouders om hun eigen kind op te voeden; ambulante zorg daar waar kan
- Zorgcontinuüm: doorlopende lijn tussen organisaties en ondersteuning, ‘de weg terug’ (afschalen) bij voorbaat organiseren.

4) Samenhangend aanbod

- Samenhang tussen domeinen. Eén gezin, één team, één plan.

Ten aanzien van de wijze waarop de jeugdhulp wordt geleverd zijn door de gemeenten in de regionale visie de volgende kernwaarden benoemd (proces):

- Continuïteit van zorg voor cliënten is van groot belang
- Ondersteuning moet dichtbij georganiseerd worden en maatwerk zijn.
- Veel aandacht voor de samenhang/aansluiting tussen jeugdzorg en passend onderwijs.

Naast de inhoudelijke uitgangspunten en kernwaarden hebben de IJssellandse gemeenten ook financiële uitgangspunten geformuleerd ten aanzien van de uitvoering van de nieuwe Jeugdwet. Met deze wet krijgen gemeenten de verantwoordelijkheid voor nieuwe taken met een bijbehorend budget. De geïnterviewde gemeenten hechten allen veel belang aan een ‘budgetneutrale’ uitvoering van de Jeugdwet, dat wil zeggen uitvoering binnen het budget dat het Rijk hiervoor aan de gemeente beschikbaar stelt (plus eventueel budget dat de gemeenteraad hiervoor nadrukkelijk reserveert). Het hebben van een accuraat inzicht in de mate van budgetuitnutting is voor de gemeenten van groot belang (‘vinger aan de pols houden’).

In het projectplan ‘Regionale visie Opvoeden versterken’ is beschreven welke ontwikkelingen de gemeenten nastreven om te komen van huidige naar gewenste situatie (‘van....naar...’): “Waar werken we naar toe?”^{1,2} (zie de tabel op de volgende pagina).

Scan beleidsplannen gemeenten

In de beleidsplannen van de individuele gemeenten zijn weinig tot geen meetbare outcome-doelstellingen opgenomen (bijvoorbeeld minder dan X% schooluitval). In plaats hiervan komen de uitgangspunten uit de regionale visie als beleidsdoelen terug. De uitgangspunten beschrijven de manier zowel waarop de gemeenten, maatschappelijke partners en burgers zelf moeten gaan werken en denken (hoe), als een gewenste verschuiving in het type ondersteuning dat wordt ingezet (wat).

¹ Bron: RTA bijlage 2 Projectplan Regionale visie Opvoeden Versterken.

² In dit overzicht uit het RTA wordt nog gesproken over het CJG als centrale toegangspoort naar ondersteuning. De gemeenten in de regio IJsselland bepalen op lokaal niveau op wijze zij de toegang tot de ondersteuning voor de jeugd inrichten. Meerdere -maar niet alle- gemeenten maken hiervoor gebruik van wijkteams. De kern van de gewenste transformatie is dat voor jeugdigen en hun ouders helder is op welke plek zij terecht kunnen als zij een ondersteuningsvraag hebben en dat er een punt is waar de toegang tot gespecialiseerde (aanvullende, tweedelijns) zorg wordt geregeld.

Centrale beleidsdoelen die terug komen in de verschillende beleidsplannen zijn:

- meer nadruk op preventie en vroegsignalering,
- meer nadruk op eigen regie, eigen kracht en ondersteuning door het eigen sociale netwerk,
- nadruk op integrale aanpak (1 gezin, 1 plan, 1 regisseur/'geen kastje naar de muur'),
- meer lichte ondersteuning en minder zware zorg,
- meer collectieve voorzieningen en minder individueel.

Vah	Naar
Van complexe, verkokerde, dure, centraal, geïndiceerde en georganiseerde zorg	Eenvoudige, integrale, preventieve, laagdrempelige, goedkopere ondersteuning, dichtbij
Versnippering	Samenhang van samenwerkende instellingen uit alle domeinen
Organisatievisie	Netwerkvisie
Zorgen voor, zorg overnemen	Inzetten eigen kracht, regie, verantwoordelijkheid van ouders en kinderen
Opvoedtaak overnemen	Ouders hebben de plicht (met steun) hun kinderen op te voeden
Opvoedingsomgeving = thuis	Opvoedingsomgeving = alle leefgebieden van het kind
Ouders als opvoeder	Meerdere opvoeders in de sociale omgeving
Labelen van kinderen, definiëren van probleemgroepen. Uitgaan van wat er mis is	Positief opvoeden; oplossingsgerichte ondersteuning vanuit de vraag van ouders en kinderen, uitgaan van wat er goed gaat
Aanbodgericht	Vraaggericht
Indicatie	Snelle weging en op maat
Individueel gerichte hulp	Gezinsondersteuning, één gezin
Meerdere plannen	Eén aanpak, één plan
Meerdere zelfstandig werkende hulpverleners	Eén team van samenwerkende professionals, volwassenen, ouder en kind met één casusregisseur
Verschillende ingangen naar zorg en hulp	CJG is de toegang naar ondersteuning
Schotten tussen organisaties	Zorgcontinuüm; doorlopende lijn tussen organisaties en ondersteuning
Verwijzen	Professional, volwassene er bij halen, naar de cliënt toe
Hulp in de instelling	Ondersteuning in de directe omgeving
Wachlijsten en lange doorlooptijden	Tijdig en direct
Professionals	Generalisten en specialisten

Aan de ene kant hebben de IJssellandse gemeenten dus een aantal uitgangspunten en kernwaarden geformuleerd, aan de andere kant (de tabel hierboven) een aantal gewenste veranderingen. Concreet, specifieke beleidsdoelen ontbreken, op regionaal niveau en ook in de meeste gemeenten (zo constateren we op basis van de gesprekken in de koplopergemeenten). Een aantal van de beoogde veranderingen laat zich interpreteren als beleidsdoel, voor een aantal andere is dat lastiger. We kiezen er daarom niet voor om een-op-een de uitgangspunten, kernwaarden en gewenste veranderingen om te zetten in indicatoren. In plaats daarvan formuleren we op basis van die uitgangspunten, kernwaarden en genoemde veranderingen een visie op de voor de IJssellandse gemeenten relevante beleids- en sturingsinformatie.³

³ In Bijlage 2 is wel opgenomen hoe de 'van-naar'-tabel is verwerkt in de voorgestelde set.

2.3 Visie op beleids- en sturingsinformatie⁴

De gemeenten willen toewerken naar ondersteuning van jeugdigen, ouders en gezinnen die eenvoudiger, meer integraal, meer preventief, laagdrempeliger en goedkoper is en bovendien meer in de nabijheid van jeugdigen en gezinnen plaats vindt. Daarbij willen gemeenten bovendien dat er meer inzet plaats vindt op de eigen kracht, de regie en de verantwoordelijkheid van ouders en jeugdigen. Dát is in de kern het doel van de beoogde verandering. Deze moeten leiden tot een verandering in de prevalentie van opvoed- en opgroei-problematiek, en daarmee tot een verschuiving in het gebruik van zorg. Door meer in te zetten op de eigen kracht van opvoeders, jeugdigen en hun netwerken, en door versterking van de algemene basisvoorzieningen - tezamen aangeduid als de 'pedagogische civil society' - en door tegelijkertijd in te zetten op versterking van de eerste-lijnszorg, is de gedachte dat de prevalentie van zware opvoed- en opgroei-problematiek afneemt. Risico's en problemen worden eerder gesignaleerd, waardoor sneller en dichterbij de problematiek kan worden gehandeld en zwaardere problematiek wordt voorkomen. In termen van de Jeugdwet gaat het om ontzorging, normalisering en demedicalisering. Dat betekent dat het beroep op zware, gespecialiseerde (en dure) zorg afneemt, en dat meer opvoeders en jeugdigen geholpen/ worden in de nulde- en eerstelijns. Op termijn moet dat tot een daling van de kosten leiden. De veronderstelling⁵ is immers dat vroegtijdige hulp (kosten)effectiever is dan latere, vaak zwaardere hulp. Beoogd wordt dus de piramide 'af te platten'. Het doel is minder gebruik van intensieve ondersteuning (smallere punt) en meer gebruik van de eigen kracht van burgers en waar nodig van collectieve voorzieningen of lichte ondersteuning (bredere basis van de piramide). Of deze gewenste verschuiving in de praktijk plaatsvindt, kan in beeld worden gebracht door het monitoren van de aard (type jeugdhulp) en omvang (aantallen) van de trajecten die worden gestart. *Vanuit dit perspectief is het van belang inzicht te hebben in het gebruik van in ieder geval de eerste- en tweedelijnszorg (en de kosten die daarmee gemoeid zijn, inclusief de budget-uitnutting) - we duiden dit aan als de outputmeting.*

Preventieve werking pedagogische civil society

Idealiter zouden in de set ook indicatoren zijn opgenomen die inzicht geven in de (resultaten van de) inzet in de nulde-lijn, de pedagogische civil society - ook hier is de veronderstelling dat een sterke pedagogische civil society helpt om de top van de piramide af te vlakken. De inzet van de gemeenten hierop zou zichtbaar gemaakt moeten worden. Daarbij spelen ook de vereveningsafspraken een rol. Niettemin kiezen we er om een aantal praktische redenen voor om de indicatoren op dit punt te beperken tot het bereik van de jeugdgezondheidszorg en de bekendheid van de het loket waar opvoeders en jeugdigen terecht kunnen met vragen, zorgen en problemen op het gebied van opvoeden en opgroeien:

- Gemeenten kennen verschillende 'risicoprofielen': de mate waarin risicofactoren, zoals de aanwezigheid van het aantal kinderen dat opgroeit in gezinnen met een laag inkomen, in eenoudergezinnen of in niet-westers allochtone gezinnen, voorkomen, verschilt tussen gemeenten. Dat stelt andere eisen aan de inzet van gemeenten in de pedagogische civil society om bijvoorbeeld dezelfde mate van maatschappelijke participatie te bereiken.
- Het is lastig om de pedagogische civil society af te bakenen. Het gaat om een breed terrein, van vrijetijdsverenigingen tot jeugdgezondheidszorg, van speelplekken in de openbare ruimte tot

⁴ Deze visie is mede gebaseerd op de in de interviews met gemeenten opgehaalde wensen en behoeften ten aanzien van de sturingsinformatie. Zie de Bijlage voor een overzicht van de bevindingen.

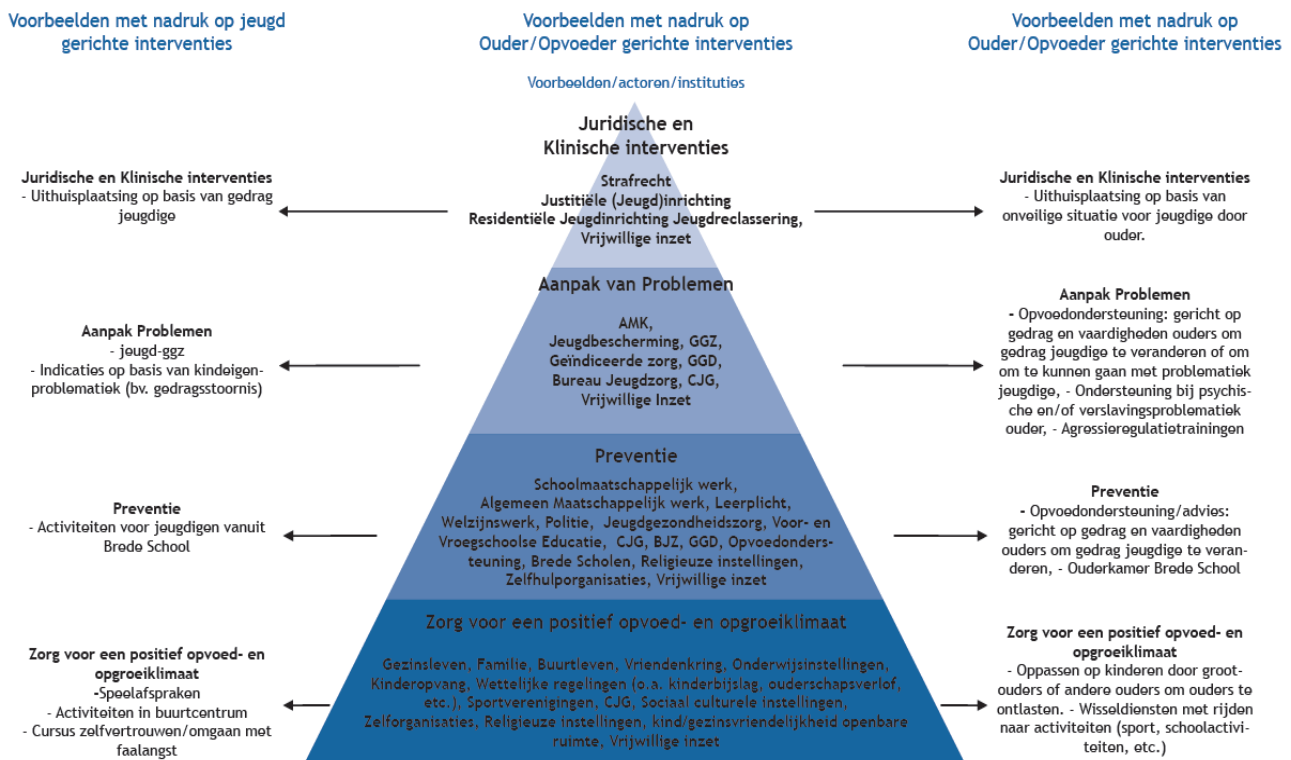
⁵ Deze veronderstelling vormt de basis van de Jeugdwet. Het is nadrukkelijk een aanname. Op zich is er voldoende ondersteuning voor deze aanname (o.a.: vroegsignalering is kosteneffectief, zorg 'nabij' is effectiever, zie het rapport van de Inventagroep: Hermanns, Öry en Schrijvers, 2005), maar het gaat dan vaak nog steeds om gerichte interventies door gespecialiseerde beroepskrachten en niet om eerstelijnszorg. Tegelijkertijd weten we nog niet goed hoe bijvoorbeeld de beoogde inzet van eigen kracht zich verhoudt tot de inzet op vroege en nabije zorg.

jeugdbibliotheken. Wat er precies toe gerekend wordt, kan tussen gemeenten verschillen. Bovendien is het begrip dermate breed, dat het niet in een beperkt aantal indicatoren is te vangen.

We stellen dus voor om de set op dit punt te beperken tot indicatoren die direct te maken hebben met de doelstelling om vroegtijdig te signaleren. De periodieke gezondheidsonderzoeken van de jeugdgezondheidszorg zijn daarin een belangrijk element. Daarnaast is de bekendheid van het loket waar jeugdigen en opvoeders zich kunnen melden indien zij vragen, zorgen of problemen hebben, een voorwaarde om vroegtijdig te kunnen handelen.

Indien de IJssellandse gemeenten hechten aan inzicht in de inzet die gemeenten doen om de pedagogische civil society te versterken, kan naar onze mening het best worden gekozen voor een financiële indicator: de financiële inzet per jeugdige inwoner. In dat geval is het belangrijk om in regionaal verband duidelijke afspraken te maken over welke inzet wordt meegenomen en te bedenken of deze informatie in elke gemeente voorhanden is. Daarnaast dient bedacht te worden dat gemeenten die nu weinig inzetten op de versterking van de pedagogische civil society dat in het verleden misschien wel hebben gedaan (waardoor de pedagogische civil society daar nu al sterk ontwikkeld is). In aanvulling daarop bevelen we aan om een indicator te laten ontwikkelen die voor elke gemeente aangeeft in welke mate de jeugd maatschappelijk participeert. De mate waarin jeugdigen op verschillende manieren maatschappelijk participeren (deelnemen aan sport- en andere vrijetijdsverenigingen, buiten spelen, sociale contacten hebben) kan gezien worden als een indicator voor de resultaten van de inzet op de pedagogische civil society).

Figuur: Zorgpiramide

De verschuiving in het gebruik van zorgvormen is echter niet het hele verhaal. Als er weliswaar fors op kosten wordt bespaard, maar tegelijkertijd de maatschappelijke problemen waar jeugdigen en gezinnen mee te maken hebben toenemen in aard en omvang, dan is de ingezette ondersteuning en zorg niet effectief. De veronderstelling is dat de verschuiving in het gebruik van zorg uiteindelijk leidt tot een betere leefsituatie voor jeugdigen en gezinnen, of in ieder geval dat deze niet verslechtert. *Vanuit dit perspectief is het van belang zicht te hebben op de leefsituatie van jeugdigen en gezinnen, door inzicht te verschaffen in de prevalentie van een risico- en protectieve factoren en van ongewenste situaties - we duiden dit aan als outcome-meting: hoe gaat het met de jeugd in onze gemeente?*

Daarmee hebben we twee belangrijke perspectieven op sturingsinformatie: het gebruik van zorg naar aard en omvang (output) en de leefsituatie van jeugdigen en gezinnen (outcome).

Aanvullend stellen we voor om te kijken naar de *kwaliteit van de geleverde hulp*. Dit doen we langs drie lijnen:

1. De door jeugdigen en ouders ervaren kwaliteit van ondersteuning en zorg.
2. De mate waarin de nieuwe werkwijze bijdraagt aan zorg die licht, snel en dichtbij is (ontzorging, normalisering, demedicalisering).
3. Doelbereik van de ingezette jeugdhulp.

Om hiervan een goed beeld te krijgen, combineren we informatie uit verschillende perspectieven:

- Cliëntervaringsonderzoek: in welke mate ervaart de cliënt/de ouder(s) zelf dat hij/zij geholpen is bij het oplossen van de ondersteuningsvraag?
- Medewerker ervaringsonderzoek: in welke mate ervaren medewerkers in de wijkteams dat de nieuwe werkwijze van de grond komt en jeugdigen en ouders daarmee adequaat ondersteund worden?
- Indien gewenst zou tevens gedacht kunnen worden aan het in beeld brengen van ervaringen van het sociale netwerk rond de cliënt/het gezin.

De combinatie van output- (inclusief financiële), outcome- en kwaliteitsgegevens geeft een goed beeld van de mate waarin de gemeenten de gewenste verandering (transformatie) realiseren, van de mate waarin de leefsituatie van jeugdigen verandert en van de financiële beheersbaarheid van het nieuwe stelsel.

Strategische en tactische sturingsinformatie

In de inleiding is het onderscheid gemaakt tussen strategische en tactische sturingsinformatie. Strategische sturingsinformatie is bedoeld voor de politiek-bestuurlijke informatievoorziening aan colleges en raden. Tactische sturingsinformatie betreft managementinformatie, bestemd voor programmamanagers, afdelingshoofden en/of managers van de toegangsfunctie.

In onze visie bestaat er een overlap tussen beide typen informatie. De strategische beleidsinformatie omvat alle typen gegevens die we hierboven geschetst hebben: output (inclusief financieel), outcome en ervaring. De tactische informatie betreft een groot deel van de output- (inclusief financiële) gegevens. Het verschil tussen strategische en tactische informatie zit daarnaast vooral in de frequentie en de actualiteit waarmee de gegevens beschikbaar dienen te zijn. Tactische informatie dient veel vaker beschikbaar en bovendien in hoge mate actueel te zijn. Zo hebben de respondenten aangegeven dat op het strategisch niveau inzicht in de budgetuitnutting per kwartaal afdoende is, terwijl op tactisch niveau maandelijks inzicht gewenst is.

Dit voorstel bevat dus geen indicatoren die betrekking hebben op operationele sturingsinformatie. Het is aan gemeenten en organisaties zelf om deze informatiefunctie, die de dagelijkse werkpraktijk betreft, vorm te geven.

2.4 *Uitgangspunten bij het ontwikkelen van de indicatorenset*

Bij het ontwikkelen van de indicatorenset hanteren we een aantal uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn tijdens de eerste bijeenkomst over de BVO, in de sessie over monitoring, reeds kort besproken.

- We gaan uit van een beperkte set aan indicatoren. Met name op het niveau van maatschappelijke effecten (outcome) bestaat er een veelvoud aan indicatoren die iets zouden kunnen zeggen over 'hoe het gaat met de jeugd in de gemeente'. In de interviews en in de gezamenlijke sessie hebben gemeenten zich nadrukkelijk uitgesproken voor het beperken van de informatie die wordt verzameld. De indicatoren dienen die informatie te bieden die nodig is voor sturing, verantwoording en eventueel bijstellen van het beleid ('lean and mean').
- In samenhang hiermee kijken we bij de keuze van de indicatoren naar de mogelijkheden voor het gebruik van bestaande bronnen. Er is al veel informatie beschikbaar o.a. uit de GGD monitor.
- Voor de indicatorenset gaan we uit van een groeiemodel. Gezien de beperkte tijd is het niet mogelijk en niet wenselijk om voor 1-1-2015 alle (wellicht gewenste) onderdelen te ontwikkelen. Op dit moment gaat nog veel de aandacht uit naar de transitie van taken en het inrichten van de BVO. Zodra dit in de basis goed staat, komt er meer ruimte om te denken over de transformatie en wat dit betekent voor de gewenste monitoringinformatie. Het is aan de gemeenten zelf om de voor hen gewenste 'stip op de horizon' te doordenken en te formuleren. Wel geven wij in dit document, op basis van de gesprekken met gemeenten, hiervoor suggesties voor medewerkers ervaringsonderzoek en onderzoek naar de ervaringen van het sociale netwerk van de cliënt/het gezin.
- Bij het definiëren van de indicatorensets sluiten we zoveel mogelijk aan bij landelijk ontwikkelde definities, deels tbv gegevenssets die straks daadwerkelijk gebruikt gaan worden (CBS-gegevens), deels bij sets die in de toekomst waarschijnlijk gebruikt gaan worden, zoals VISD en mogelijk ook de door het NJI ontwikkelde indicatorenset voor prestatie-indicatoren in de jeugdhulp.
- Tot slot: we maken onderscheid tussen indicatoren die per 1 januari 2015 beschikbaar moeten zijn (de geprioriteerde indicatoren) en indicatoren die in de loop van 2015 operationeel kunnen worden, respectievelijk waarover in de loop van 2015 een besluit wordt genomen.

In Bijlage 3 geven we voor de verschillende typen indicatoren een nadere toelichting op de operationalisaties van de verschillende indicatoren. In het apart bijgevoegde document presenteren we de volledige set indicatoren. Daarbij geven we per indicator geven aan:

- Tactisch en/of strategische informatie.
- Prioriteit: 1) moet absoluut in de set en bij voorkeur per 1 januari 2015 operationeel, 2) valt serieus te overwegen, kan in de eerste maanden van 2015 uitgewerkt worden.
- Bron.
- Schaalniveau. We gaan ervan uit dat de informatie in ieder geval op gemeentelijk niveau beschikbaar moet zijn, bij een aantal indicatoren is uitsplitsing naar wijk(team)niveau relevant.
- De frequentie waarmee de informatie beschikbaar moet zijn, waarbij we voor indicatoren die zowel strategisch als tactisch zijn voor beide de frequentie aangeven.
- Of een nulmeting mogelijk is, en zo ja, wat het laatste jaar is waarop de nulmeting betrekking heeft.

2.5 *Wat is nodig?*

Om uiteindelijk te komen tot een werkzame indicatorenset dienen de gemeenten in IJsselland vervolgstappen te zetten:

1. Om de vastgestelde indicatorenset vervolgens in de praktijk te kunnen gebruiken, dienen ze vertaald te worden in data. Aansluitend daarop moet een informatie architectuur ontworpen en ingericht worden waarlangs het gegevensverkeer kan gaan verlopen. Dit zou binnen de BVO plaats kunnen vinden. De wijk- en buurtteams moeten sowieso registreren, want ze moeten aan CBS informatie leveren over door hen geleverde 'jeugdhulp zonder verblijf'. Dat betekent dat zij voor deze jeugdigen de door het CBS gevraagde gegevens moeten leveren.

Gemeenten registreren: de verwijzer, of er een plan is, welk jeugdhulptraject er eventueel wordt ingezet, de kosten daarvan, de duur etc. Wijk- en buurtteams kunnen eventueel ook werken met een Exit-lijst om cliëntervaring te meten (of een vergelijkbaar instrument).

2. Gemeenten maken via BVO met aanbieders afspraken over de kwaliteitsmeting die aanbieders moeten hanteren (die zouden dan dus ook voor de jeugdhulp zonder verblijf van de wijk- en buurtteams moeten gelden), daarin inbegrepen de wijze waarop zij de resultaten en effecten van hun behandeling meten.
3. Een nulmeting van indicatoren in de geprioriteerde set waarvoor gegevens van voor 2015 beschikbaar zijn.

Bijlage 2.1 Behoeften en wensen van gemeenten

Waar de inhoudelijke uitgangspunten van het beleid op regionaal niveau zijn ontwikkeld, geldt dit niet voor de wijze waarop het realiseren van die uitgangspunten kan worden gemeten. De gemeenten in IJsselland zijn op individueel niveau aan het nadenken over mogelijke indicatoren voor de beleidsdoelen en de vormgeving van monitoring. De stand van zaken op dit onderwerp verschilt per gemeente. Voor enkele gemeenten geldt dat ze eerst aandacht willen besteden aan het inrichten van de organisatie om op tijd klaar te zijn voor de nieuwe taken (transitie). Het meten van beleidsdoelen die beoogd worden met de transitie komt daarna pas echt in beeld.

We hebben gemeenten gevraagd aan welke beleids- en sturingsinformatie ze behoefte hebben als ze vanaf 1-1-2015 verantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg. Deze behoeften liggen op verschillende niveaus:

- Ten eerste willen de gemeenten weten welke gegevens ze straks landelijk moeten aanleveren (CBS). Onder het motto “wat moet, dat moet” hebben ze behoefte aan een instrument waarmee ze zo eenvoudig mogelijk aan hun verplichtingen kunnen voldoen. We komen hierop terug bij de verslaglegging over de inventarisatie van gegevensbronnen.
- Op het niveau van de uitvoering willen de meeste gemeenten de vinger aan de pols houden ten aanzien van de inzet van het wijkteam en de geleverde ondersteuning. Hiervoor hebben ze behoefte aan een beperkte set throughput indicatoren. Denk aan aantallen cliënten, het type ondersteuning dat wordt ingezet, combinaties van ondersteuning die worden ingezet, wachttijd van melden bij het wijkteam tot inzet van de ondersteuning en looptijd van de trajecten.
- Continuïteit van zorg is op regionaal niveau benoemd als kernwaarde en meerdere gemeenteraden zijn bezorgd dat er bij de decentralisatie cliënten ‘tussen wal en schip’ zullen vallen. Het monitoren van die continuïteit van zorg is daarom een (tijdelijk) aandachtspunt bij de transitie. Meerdere gemeenten merken op dat dit lastig is omdat zij op dit moment (nog) onvoldoende zicht hebben op de cliënten die op dit moment enige vorm van jeugdhulp ontvangen. Als er cliënten tussen wal en schip vallen, zal dat moeten blijken omdat de cliënten zelf of de aanbieder aan de bel trekt bij de gemeente.
- Hiernaast is het voor alle gemeenten van groot belang om ook financieel de vinger aan de pols te houden. Alle geïnterviewde gemeenten hebben als uitgangspunt dat de uitvoering moet passen binnen het door het Rijk beschikbare budget (‘budgetneutraal’). Er zijn in meerdere gemeenten ideeën om te gaan werken met een eigen budget per wijkteam. In 2015 zal echter nog worden gewerkt met ‘virtuele’ wijkbudgetten omdat de gemeenten eerst beter zicht willen krijgen op de (ontwikkeling van) de behoefte aan jeugdhulp per wijk. De gemeenten zijn op dit moment zelf bezig met het inrichten van de financiële processen om zicht te houden op de budgetuitnutting. Deze moet doorlopend informatie opleveren per maand, waarbij in de meeste gemeenten gedacht wordt aan een rapportage aan de raad per kwartaal.
- Ten slotte hechten de gemeenten (nadat de transitie heeft plaatsgevonden) het meeste aan het monitoren van de daadwerkelijke transformatie: vinden de veranderingen die als uitgangspunten zijn geformuleerd straks ook daadwerkelijk plaats? En uiteindelijk: wordt de jeugd in de gemeente hier beter van?

De gemeenten zijn het erover eens dat de transformatie een veranderproces is dat vooral kwalitatief gemeten worden, en hebben daarbij verschillende ideeën:

- Er is behoefte aan het ontwikkelen van een (zeer) beperkte set aan outcome indicatoren die weer spiegelen 'hoe het gaat met de jeugd'. Hierbij willen gemeenten breed kijken naar alle levensterreinen: sociaal-economische status, armoede, school/werk, gezondheid, deelname aan sport, criminaliteit e.d.

De wens van de gemeenten is om in ieder geval te kunnen vergelijken tussen wijken (op het niveau van de wijkteams) en bij voorkeur ook tussen vergelijkbare wijken in de regio.

Uiteindelijk willen enkele gemeenten toe werken naar een bredere kwalitatieve set van indicatoren die de hele breedte van de 3D beslaat, maar ze zien dat op dit moment nog als een stap te ver.

Alle geïnterviewde gemeenten zijn voorstander van een (zeer) beknopte set outcome indicatoren specifiek gericht op de jeugd voor de eerste jaren.

Er wordt sterk gepleit voor een uniforme 'startset' van indicatoren. Ten eerste zijn de beleidsdoelen van de IJssellandse gemeenten op hoofdlijnen gelijk, want dit is gezamenlijk vastgelegd in de regionale visie. Ten tweede maakt een uniforme set vergelijking tussen vergelijkbare wijken in verschillende gemeenten mogelijk (bijvoorbeeld de Vinex wijk van Zwolle met de Vinex wijk in Deventer). Alle gemeenten pleiten ervoor om zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande bronnen. Er is al veel informatie beschikbaar bij de gemeente zelf, bij de GGD, politie, jeugdzorgaanbieders etc. De gemeenten wijzen er zelf op dat de vergelijkbaarheid van gegevens uit verschillende bronnen een probleem kan worden door het gebruik van net verschillende definities en tijdsvakken.

- Alle gemeenten zoeken naar een vorm om klantervaringen mee te nemen in de outputmetingen. Hierbij kunnen klanten worden gevraagd naar hun ervaringen met de manier van werken in de wijkteams: is er gewerkt met '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'? Ja ja, heeft dit de klant geholpen? Uiteindelijk willen de gemeenten vooral weten of de klanten vinden dat ze adequaat geholpen zijn bij hun probleem.
- Twee gemeenten noemen de ervaringen van de omgeving van de klanten ook als belangrijke bron van outcome informatie. De gedachtegang is dat als de gemeente de eigen sociale omgeving van een kind/een gezin meer wil inzetten bij het zelfredzamer maken van dat gezin, dat de gemeente dan ook aan de sociale omgeving kan vragen in hoeverre dit gelukt is. Dit levert extra informatie op, aanvullend aan de informatie vanuit de klantervaringen.
- Een andere gemeente wenst voor het verkrijgen van tactische sturingsinformatie vooral ook de ervaringen van medewerkers in het wijkteam te meten. Hierbij wordt gedacht aan een korte enquête, waarbij de (geanonimiseerde) antwoorden kunnen dienen als sturingsinformatie voor de teammanager en als basis voor intervisie binnen het team.

Bijlage 2.2 Verwerking 'van-naar'-tabel

Naar	Waar in informatieset?
Eenvoudige, integrale, preventieve, laagdrempelige, goedkopere ondersteuning, dichtbij	Veranderingen in output (zorggebruik) Medewerkerservaring Financiële indicatoren Cliëntervaring
Samenhang van samenwerkende instellingen uit alle domeinen	Medewerkerservaring
Netwerkvisie	Medewerkerservaring
Inzetten eigen kracht, regie, verantwoordelijkheid ouders/kinderen	Medewerkerservaring Cliëntervaring
Ouderplicht om (met steun) kinderen op te voeden	-
Opvoedingsomgeving=alle leefgebieden van kind	-
Meerdere opvoeders in sociale omgeving	-
Positief opvoeden etc.	-
Vraaggericht	Medewerkerservaring Cliëntervaring
Snelle weging en op maat	Output: wachttijden (van vraag naar plan, van plan naar hulp)
Gezinsondersteuning, één gezin	Medewerkerservaring Cliëntervaring
Één aanpak, één plan	Medewerkerservaring Cliëntervaring
1 team van professionals, volwassenen, ouder en kind met één regisseur	Medewerkerservaring Cliëntervaring
CJG is de toegang	Output: verwijzers naar jeugdhulp
Zorgcontinuüm: doorlopende lijn tussen organisaties en ondersteuning	Medewerkerservaring Cliëntervaring
Professional, volwassene erbij halen, naar de cliënt toe	-
Ondersteuning in directe omgeving	Output: zorgvormen zonder verblijf
Tijdig en direct	Output: wachttijden (van vraag naar plan, van plan naar hulp)
Generalisten en specialisten	Medewerkerservaring

Bijlage 2.3 Nadere toelichting op indicatoren

1 Output-indicatoren

Bij de output-indicatoren presenteren we indicatoren die betrekking hebben op de preventie (nulde-lijn), de toegang, de ingezette jeugdhulp en de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Toegangsfunctie

We maken een onderscheid tussen gezinnen en jeugdigen die bij de toegangsfunctie aankloppen en waarvoor een plan wordt opgesteld. De gemeenten willen nadrukkelijk werken vanuit het principe 1Gezin, 1Plan, 1Regisseur. Daarom is het van belang om niet alleen te kijken naar het aantal jeugdigen, maar ook naar het aantal gezinnen waaruit deze jeugdigen afkomstig zijn.

Jeugdhulp

We stellen voor om voor de output de indelingen te volgen die het CBS gebruikt bij de landelijke informatieverzameling bij aanbieders, zie het kader:

Door aanbieders jeugdhulp aan CBS aan te leveren gegevens

- BSN
- Geboortedatum
- Geslacht
- Postcode/gemeente ter duiding van de woonplaats
- Datum aanvang jeugdhulp
- Datum einde jeugdhulp
- Type ingezette jeugdhulp, inclusief perspectief*
- Verwijzer naar jeugdhulp
- Reden beëindiging jeugdhulp

de bovenstaande gegevens zowel op gemeenteniveau als wijkniveau beschikbaar

De definities van de indicatoren zijn opgenomen in het *Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd* (versie 2.0, oktober 2014). De meeste indicatoren/gegevens spreken voor zich. Op drie indicatoren gaan we wat dieper in: type ingezette jeugdhulp, verwijzer en reden beëindiging.

Type jeugdhulp

Het type jeugdhulp kent twee dimensies: hulpvorm en perspectief.

Bij de dimensie *hulpvorm* gelden de volgende opties:

- Jeugdhulp zonder verblijf:
 - Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam (01)
 - Niet uitgevoerd door het wijk- of buurtteam:
 - Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder (02)
 - Daghulp op locatie van de aanbieder (03)
 - Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige (04)

- Jeugdhulp met verblijf:
 - Pleegzorg (11)
 - Gezinsgericht (12)
 - Gesloten plaatsing (13)
 - Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan bovenstaand verblijf (14)

Let op: ook de buurt- en wijkteams behoren dus tot de aanbieders van jeugdhulp. Het gaat dan om de categorie 'jeugdhulp zonder verblijf'. Deze kan overigens ook uitgevoerd worden door andere partijen dan wijk- of buurtteam. Zie het kader voor toelichting.

Het verdient aanbeveling ook eerstelijns hulp door wijk- en buurtteams te registreren op BSN. De vraag is: waar ligt de knip tussen eerstelijns hulp en 'jeugdhulp zonder verblijf'? Uit het informatieprotocol van oktober 2014:

Jeugdhulp zonder verblijf

De jeugdige verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jeugdige slaapt thuis. In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jeugdige bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam

Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms doen deze teams vooral casuïstiek overleg, maar veelal bieden deze teams ook hulp. Als deze hulp valt onder de definitie van jeugdhulp uit de Jeugdwet, dan dient daarover beleidsinformatie aan CBS te worden geleverd. Bij het type jeugdhulp wordt dan voor de optie 'jeugdhulp zonder verblijf' gekozen 'uitgevoerd door het wijk- of buurtteam'. De teams hebben soms andere namen, ook dan valt de jeugdhulp in deze categorie. Soms zijn de wijk- en buurtteam samengesteld uit medewerkers die bij verschillende organisaties werkzaam zijn. Op dat moment zouden twee registraties plaats kunnen vinden, via de organisatie waar de medewerker in dienst is, of in de cliëntregistratie van het wijk- of buurtteam. De gegevens voor CBS dienen vanuit het registratiesysteem van het wijk- of buurtteam geleverd te worden en niet (ook) vanuit de registratiesystemen van de organisaties waar de medewerkers in dienst zijn. Echter, indien het wijk- of buurtteam geen eigen registratiesysteem heeft, dan dienen de gegevens te worden geleverd door de organisatie die de registratie over de jeugdhulp voert. Van belang is dat de gegevens voor de beleidsinformatie niet dubbel worden geleverd.

Bij de dimensie perspectief gaat het om het perspectief van de aangeboden jeugdhulp. Hier gelden de volgende opties:

- Stabilisatie van een crisissituatie (01)
- Diagnostiek (02)
- Begeleiden (03)
- Behandelen (04)

Verwijzer jeugdhulp

Het betreft de organisatie/persoon die heeft verwezen naar jeugdhulp. Opties:

- Gemeentelijke toegang (01)
- Huisarts (02)
- Jeugdarts (03)
- Gecertificeerde instelling (04)

- Medisch specialist (05)
- Geen verwijzer (06)
- Onbekend (07)

Reden beëindiging

Hierbij gelden de volgende opties:

- Beëindigd volgens plan (01).
- Voortijdig afgesloten: in overeenstemming (02).
- Voortijdig afgesloten: eenzijdig door de cliënt (03).
- Voortijdig afgesloten: eenzijdig door de aanbieder (04).
- Voortijdig afgesloten: wegens externe omstandigheden (05).

Uitvoering JB/JR

Ook hier sluiten we aan bij de CBS-indelingen. Het CBS vraagt gecertificeerde instellingen om de volgende gegevens te registreren:

Door gecertificeerde instellingen aan CBS aan te leveren gegevens:

- BSN
- Geboortedatum
- Geslacht
- Postcode/gemeente ter duiding van de woonplaats
- Datum aanvang maatregel
- Datum einde maatregel
- Datum overgedragen
- Datum overgedragen gekregen
- Type maatregel
- Datum eerste contact
- Inzet erkende interventies bij JR
- Reden beëindiging maatregel
- Activiteiten in het preventief justitieel kader

De definities van de indicatoren zijn opgenomen in het Informatieprotocol Beleidsinformatie Jeugd (versie 2.0, oktober 2014). De meeste indicatoren/gegevens spreken voor zich. Op drie indicatoren gaan we wat dieper in: type maatregel, inzet erkende interventies JR en reden beëindiging maatregel.

Type maatregel

Hier geldt een onderscheid naar jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR). Voor JB onderscheidt het CBS de volgende typen maatregelen:

- Ondertoezichtstelling (11)
- Voorlopige ondertoezichtstelling (12)
- Voogdij (21)
- Voorlopige voogdij (22)
- Tijdelijke voogdij (23)

Voor JR hanteert het CBS het volgende onderscheid:

- Toezicht en begeleiding: gedwongen kader(41)
- Toezicht en begeleiding: vrijwillig (42)
- Individuele trajectbegeleiding Harde Kern (50)

- Individuele trajectbegeleiding Criem (51)
- Scholings- en trainingsprogramma (61)
- Gedragsbeïnvloedende maatregel (62)
- Voorbereiding gedragsbeïnvloedende maatregel, voorwaardelijke sepot, schorsing voorlopige hechtenis, voorwaardelijke invrijheidsstelling (63)

Inzet erkende interventies JR

Betreft de vraag of er een erkende interventie is ingezet. Niet wat, maar of.

Reden beëindiging maatregel

De redenen verschillen per type maatregel.

Opties bij (voorlopige) ondertoezichtstelling:

- Bereiken meerderjarigheid jeugdige (01)
- Tussentijdse opheffing (02)
- Niet verlengd (03)
- Beëindiging volgens plan (04)
- Gezagsbeëindigende maatregel (05)
- Overlijden jeugdige (06)

Opties bij (tijdelijke/voorlopige) voogdij:

- Bereiken meerderjarigheid jeugdige (11)
- Voogdij naar pleegouder (12)
- Voogdij naar contactpersoon oftewel burgervoogd (13)
- Herstel gezag (14)
- Overlijden jeugdige (15)

Opties bij jeugdreclassering:

- Beëindiging volgens plan (21)
- Tussentijdse opheffing (22)
- Overgang naar volwassen reclassering (23)
- Terugmelding (24)
- Nader besluit rechter (25)
- Overlijden jeugdige (26)

Optie bij activiteiten in het preventief justitieel kader:

- Einde activiteiten in het preventief justitieel kader (31)

2. Outcomegegevens

De outcome-indicatoren betreffen een aantal onderwerpen:

- De fysieke en psychische gezondheid van kinderen
- Het middelengebruik onder jongeren (alcoholgebruik)
- Overgewicht en bewegen
- Crimineel gedrag
- Kindermishandeling
- Kinderen/gezinnen in armoede
- Voortijdig schoolverlaten en werkloosheid onder jongeren

3. Kwaliteitsgegevens

Naast de output en outcome indicatoren die in de tabel zijn opgenomen, vormen de ervaringen van cliënten en medewerkers (en in bredere zin ook de ervaringen van het sociale netwerk van de cliënt) een belangrijke bron van sturingsinformatie. Hierbij gaat het over a) de wijze waarop gewerkt wordt (de vormgeving van de transformatie in de praktijk) en b) over de mate waarin de afgesproken doelen met de ingezette trajecten worden bereikt. Op deze wijze kan deels ook in beeld worden gebracht in welke mate de beoogde veranderingen uit de *Regionale visie Jeugd* (de van-naar-tabel) in de praktijk worden gerealiseerd.

A. Cliëntervaringen en doelbereik

Vanuit de filosofie van het jeugdbeleid (regie bij de cliënt) hechten de gemeenten sterk aan het meten van de ervaringen van cliënten met de geleverde ondersteuning. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in drie aspecten:

1) Tevredenheid over het proces van eerste vraag tot aan de inzet van ondersteuning (of het afsluiten van het contact). Hierbij gaat het om de kwaliteit van de dienstverlening van het wijkteam. Vragen zoals:

- was het duidelijk waar je met je vraag terecht kon?
- was het wijkteam/loket goed bereikbaar (telefonisch, internet, persoonlijk)?
- ben je op een prettige wijze te woord gestaan?
- had je het gevoel dat er goed naar je geluisterd werd?
- was duidelijk voor je wie je contactpersoon was?
- heb je zelf voldoende invloed gehad bij het opstellen van het ondersteuningsplan?

Met nadruk dient hierbij aandacht te zijn voor de uitvoering in de praktijk van de uitgangspunten “1 gezin, 1 plan, 1 regisseur” en het opstellen van het ondersteuningsplan in overleg met de cliënt.

Is dit in de praktijk ook gebeurd en hoe ervaart de cliënt/de ouders dit?

Dit deel van het cliëntervaringsonderzoek dient vooral in beeld te brengen of de gewenste transformatie in de manier van werken van de gemeente (feitelijk het wijkteam) ook daadwerkelijk plaatsvinden.

2) Tevredenheid over de ingezette traject jeugdhulp: wat heeft het traject de cliënt opgeleverd? Is de cliënt/het gezin echt verder geholpen?

Indicatoren die hierbij belangrijk zijn (NJI):

- % bevrageden dat voldoende tevreden scoort over het effect van de dienst.
- % respondenten dat aangeeft zonder hulp verder te kunnen

De Jeugdwet kent een verplicht cliëntervaringsonderzoek, analoog aan de Wmo. Hiervoor wordt een ontwikkeltraject gestart met een klankbordgroep bestaande uit gemeenten (contactpersonen: Yara Spijker VWS en Anja Richt VNG). Het is momenteel nog onduidelijk of dit moet leiden tot een vragenlijst die gemeenten verplicht zijn te gebruiken bij alle cliënten die zich tot de gemeente wenden met een ondersteuningsvraag op het gebied van opvoeding en opgroeien. De zeer voorzichtige verwachting is dat dit instrument niet voor 2016 operationeel zal zijn.

Gezien deze landelijke ontwikkeling stellen we voor om voor de regio IJsselland geen eigen tool te ontwikkelen voor het meten van cliëntervaringen, maar te wachten tot meer bekend is over de inhoud van het landelijk ontwikkelde instrument. Nadat hier duidelijkheid over is, kunnen gemeenten alsnog zelf bekijken of zij behoefte hebben aan aanvullend eigen onderzoek en zo ja, op welke aspecten

dan. Eventueel kunnen gemeenten in de tussentijd gebruik maken van de zogenoemde Exit-vragenlijst voor jeugd- en opvoedhulp (zie http://prestatieindicatoren.jeugdzorgnederland.nl/docs/Handleiding_Exitvragenlijst_JO.PDF).

Dit instrument omvat tien vragen, die deels betrekking hebben op het verloop van de hulp (vier vragen) en deels op het resultaat en de toekomst (zes vragen). Het instrument laat zich relatief ombouwen naar een instrument voor wijk- en buurtteams.

3) Het doelbereik van het traject jeugdhulp: zijn de doelen die bij de start van het traject zijn geformuleerd ook daadwerkelijk behaald? Het gaat hierbij om de doelen zoals die in het ondersteuningsplan door de toegangsfunctie zijn opgesteld.

Dit kan in beeld gebracht worden door middel van een deel van de indicatoren van het NJi:

- % cliënten waarvan ernstige problematiek bij aanvang hulp op verschillende domeinen bij einde hulp (per domein):
 - in de normale range ('genormaliseerd') of beter dan gemiddeld is, of
 - significant is verbeterd, maar (nog) niet in de normale range is, of
 - gelijk gebleven is, of
 - significant is verslechterd.
- % cliënten waarvan bij begin afgesproken doelen op domeinen bij einde (per domein):
 - ++ geheel gerealiseerd zijn
 - + gedeeltelijk gerealiseerd zijn
 - 0 niet gerealiseerd

B. Medewerker ervaringsonderzoek

De medewerkers in de wijkteams of de toegangsfunctie zijn een tweede bron voor het in beeld brengen van de gewenste transformatie in de manier van werken. Hier moet feitelijk invulling worden gegeven aan de procesmatige uitgangspunten in de regionale visie Opvoeden Versterken.

Wij denken hierbij aan een beknopte enquête onder medewerkers (zo'n 20 vragen). De uitkomsten zijn bedoeld voor de manager van het wijkteam om vinger aan de pols te houden over hoe de medewerkers hun werk ervaren, en vooral als startpunt voor intervisie. De wijkteams worden nieuw samengesteld uit medewerkers vanuit verschillende organisaties, en krijgen daarbij de opdracht om op een vernieuwende manier te gaan werken. In deze context dient het medewerker ervaringsonderzoek:

- a) strategische informatie op te leveren over het behalen van de uitgangspunten "1 gezin, 1 plan, 1 regisseur" en het opstellen van het ondersteuningsplan in overleg met de cliënt. Daarnaast geeft het inzicht in de mate waarin het lukt om tot - indien nodig - tot een integrale aanpak met bijvoorbeeld passend onderwijs, maatschappelijke ondersteuning of voorzieningen uit de Participatiewet te komen.
- b) tactische informatie te leveren voor de verdere ontwikkeling van het wijkteam.

Het Verwey-Jonker Instituut heeft in 2014 in samenwerking met het Bureau O&S een dergelijke enquête uitgezet onder ouder- en kindadviseurs in de Amsterdamse proeftuinen jeugdzorg. In deze vragenlijst had een deel van de vragen specifiek betrekking op de beoogde nieuwe werkwijze. Het rapport waarin over de enquête wordt gerapporteerd wordt een dezer dagen openbaar gemaakt.

Om invulling te kunnen geven aan medewerker ervaringsonderzoek moet antwoord worden gegeven op een aantal vragen:

- Welke medewerkers worden betrokken in het onderzoek? (in dienst/niet in dienst, eerste schil/tweede schil etc.)

- Welke vragen moeten worden gesteld om de transformatie in de manier van werken goed in beeld te krijgen? De vragen die worden gesteld zouden door de tijd heen kunnen veranderen, gelijktijdig met het ontwikkelproces dat de nieuwe wijkteams in de komende jaren gaan doorlopen.
- Hoe worden uitkomsten gebruikt? Hierover moet vooraf helder worden gecommuniceerd met de medewerkers. Hoe maakt verschil of de uitkomsten gebruikt worden om wijkteams onderling te vergelijken en wellicht op af te rekenen, of dat de uitkomsten alleen binnen het wijkteam worden gebruikt voor intervisie en verbetering in de manier van werken. Zijn de antwoorden anoniem? etc.
- Frequentie van de uitvraag.

C. Onderzoek ervaringen van het sociale netwerk van de cliënt

Enkele van de geïnterviewde gemeenten merkten op dat het zinvol zou kunnen zijn om, naast de ervaringen van cliënten zelf, ook de ervaringen van het sociale netwerk van de cliënt/het gezin in kaart te brengen. In het nieuwe jeugdbeleid wordt immers van mensen in het sociale netwerk van het gezin verwacht dat zij betrokken zijn bij het gezin en waar mogelijk zelf ook ondersteuning bieden. In die lijn is het logisch dat de mensen in het sociale netwerk ook zicht hebben op de mate waarin de geboden ondersteuning de cliënt/het gezin verder helpt. De gedachte hierachter is *“als je inzet en verantwoordelijkheid van ze verwacht, dan moet je hun mening ook serieus nemen”*.

Wij zien mogelijkheden voor en meerwaarde van dit type onderzoek voor de gemeenten in IJsselland. Het vormgeven van dit instrument vraagt echter tijd en aandacht die op dit moment niet voor handen is. Wij stellen voor dit onderdeel uit te stellen tot een later moment, afhankelijk van de behoefte van de gemeenten.

Aandachtspunten:

- Het gaat hier om kwalitatief onderzoek. Niet streven naar representativiteit maar naar inzichtgevend kwalitatieve informatie over het werken in de wijkteams en punten voor verbetering.
- We gaan uit van het gebruik van steekproef. Het is mogelijk om per meting in te zoomen op een andere cliëntpopulatie. Bijvoorbeeld het sociale netwerk van cliënten met een ondersteuningsvraag op een bepaald levensterrein, cliënten die een bepaald type ondersteuning ontvangen of kinderen/jongeren in een bepaalde leeftijdscategorie.
- Er moet goed worden nagedacht over de wijze waarop het sociale netwerk van cliënten wordt benaderd. Is het mogelijk om contactgegevens uit het registratiesysteem van de gemeente (c.q. de ondersteuningsplannen) te halen en is dit toegestaan? (privacy) Dient de cliënt toestemming te geven voor het benaderen van zijn/haar netwerk?
- Deelname is voor de mensen in het sociale netwerk geheel vrijwillig, de antwoorden worden geanonimiseerd.
- Frequentie niet meer dan jaarlijks, wellicht tweejaarlijks.

3. Indicatorenset beleids- en sturingsinformatie jeugd IJsselland - uitgebreide tabel

<i>Output: Basisvoorzieningen jeugd</i>							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ⁶	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting ⁷ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Percentage kinderen (0-4) dat op het consultatie-bureau komt (verschillende leeftijden 0-4 jaar)	S	2	JGZ	G	S Jaarlijks	2013	
Percentage kinderen dat op afspraak schoolarts komt (5, 10 en 13 jaar)	S	2	JGZ	G	S Jaarlijks	2013	
Percentage van jongeren en ouders bekend met toegangs-functie	S	2	GGD (nieuw)	G	S 1x / 2 jaar	Nee	Toe te spitsen op ouders / jongeren die opvoed-/opgroei problemen ervaren. (extra nulmeting begin 2015?)
Financiële inzet nulde lijn	S	2	P&C gemeente	G	S jaarlijks	2013	Regionale afstemming over definitie/afbakening nodig

⁶ Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

⁷ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

Output: Toegang / 1e lijn							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ⁸	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting? Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Aantal individuele jeugdigen met ondersteunings-vraag meldt/wordt gemeld bij de toegangsfunctie	T/S	1	zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	ook als % populatie
Aantal gezinnen dat zich met ondersteunings-vraag meldt/wordt gemeld bij de toegangsfunctie	T/S	1	zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	ook als % populatie
Aantal individuele jeugdigen met door toegangsfunctie opgesteld ondersteuningsplan	T/S	1	zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	ook als % populatie
Aantal gezinnen met door toegangsfunctie opgesteld ondersteuningsplan	T/S	1	zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	ook als % populatie
Wijze aanmelding bij toegangsfunctie	T/S	1	zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	Zelf gemeld / aangemeld door instelling of organisatie
Wachttijd vraagverheldering	T/S	1	zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	Tijd tussen aanmelding en vraagverheldering ('keukentafelgesprek')
Financiële inzet toegangsfunctie	S	2	P&C gemeente	G	S jaarlijks	Nee	Mogelijk knelpunt: uitsplitsing toegang jeugd bij integrale toegang 0-100 Let op: kosten jeugdhulp zonder verblijf door buurtteam uitsluiten

⁸ Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

⁹ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

Output: Jeugdhulp							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ¹⁰	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting ¹¹ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Wachttijd tot start traject jeugdhulp	T/S	1	Zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	Tijd tussen gereedkoming ondersteuningsplan en start jeugdhulptraject
Aantal gestarte trajecten jeugdhulp, naar hulpvorm, perspectief en aanbieder	T/S	1	Zelf / CBS	W	T continu S 1x/kw	Nee	
Doorverwijzers naar jeugdhulp, naar hulpvorm, perspectief en aanbieder	T/S	1	Zelf / CBS	W	T continu S 1x/kw	Nee	
Aantal lopende trajecten, naar hulpvorm, perspectief en aanbieder	T/S	1	Zelf / CBS	W	T continu S 1x/kw	2013	0-meting: andere indeling dan CBS NB: incl. jeugdhulp buurtteams
Gemiddelde looptijd traject, naar hulpvorm, perspectief en aanbieder	T/S	1	Zelf / CBS	W	T continu S 1x/kw	2013	0-meting: alleen naar hulpvorm
Aantal volgens plan afgeronde trajecten, naar hulpvorm, perspectief en aanbieder	T/S	1	Zelf / CBS	W	T continu S 1x/kw	Nee	
Aantal voortijdig afgebroken trajecten, hulpvorm, perspectief, aanbieder en reden van afbreken	T/S	1	Zelf / CBS	W	T continu S 1x/kw	Nee	Reden van afbreken op basis van CBS-indeling.
Uitgaven trajecten jeugdhulp, naar hulpvorm, perspectief en aanbieder	T/S	1	Zelf	W	T continu S 1x/kw	2013	0-meting: andere indeling dan CBS NB: incl. jeugdhulp buurtteams

¹⁰ Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

¹¹ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

Output: uitvoering JB/JR							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ¹²	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting ¹³ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Wachttijd tot start traject JB/JR	T/S	1	Zelf	G	T continu S 1x/kw	Nee	Tijd tussen de uitspraak van de maatregel en de start van een traject.
Aantal gestarte trajecten JB/JR, naar type	T/S	1	Zelf/CBS	G	T continu S 1x/kw	Nee	
Aantal lopende trajecten, naar type	T/S	1	Zelf/CBS	G	T continu S 1x/kw	2013	0-meting: andere indeling dan CBS
Gemiddelde looptijd traject, naar type	T/S	1	Zelf/CBS	G	T continu S 1x/kw	2013	
Percentage van trajecten JR waarin erkende interventie wordt ingezet, naar type	S	1	Zelf/CBS	G	S 1x/kw	Nee	
Aantal volgens plan afgeronde trajecten, naar type uit CBS-indeling	T/S	1	Zelf/CBS	G	T continu S 1x/kw	Nee	
Aantal voortijdig afgebroken trajecten, naar type uit CBS-indeling en reden	T/S	1	Zelf/CBS	G	T continu S 1x/kw	Nee	
Uitgaven trajecten jeugdbescherming/jeugdreclassering, naar type	T/S	2	Zelf	G	T continu S 1x/kw	2013	0-meting: andere indeling dan CBS

¹² Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

¹³ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

<i>Output: combinaties trajecten</i>							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ¹⁴	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting ¹⁵ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Aantal cliënten met traject na afgerond traject	T	1	Zelf	W	T 2x/jaar	Nee	Inclusief inzicht in elkaar vaak opvolgende trajecten
Aantal cliënten met gelijktijdig lopende trajecten	T	1	Zelf	W	T 2x/jaar	Nee	Inclusief inzicht in veel voorkomende combinaties van trajecten

¹⁴ Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

¹⁵ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

<i>Outcome</i>							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ¹⁶	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nummeting ¹⁷ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Kindermishandeling: aantal meldingen bij AMHK	S	1	AMHK	G	1x /kw	2013	0-meting: via jaarverslagen AMK
Kindermishandeling: aantal gestarte onderzoeken bij AMHK	S	1	AMHK	G	1x /kw	2013	0-meting: via jaarverslagen AMK
Kindermishandeling: % jongeren dat met geestelijke en/of fysieke mishandeling en/of te maken heeft gehad.	S	2	GGD ¹⁸	G	Elke 2 jaar	2011	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar
Algemene gezondheid: % jongeren/ kinderen dat eigen gezondheid goed vindt.	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011 / 2013	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar
Psychische gezondheid: % jongeren dat gezond scoort op de Mental Health Inventory 5 (MHI-5).	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar
Psychosociale gezondheid: % jongeren / kinderen dat geen risico scoort op SDQ.	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011 / 2013	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar
Psychosociale gezondheidsrisico's: % jongeren / kinderen met score 4 of hoger op de ingrijpende gebeurtenissen schaal (=verhoogd risico)	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar. Belangrijke voorspeller van problematiek
Problematisch alcoholgebruik: % jongeren dat min 8x heeft gedronken in laatste 4 weken + min 1x 5 glazen of meer in laatste 2 weken	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar

¹⁶ Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

¹⁷ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

¹⁸ Deze gezondheidsgegevens zijn op gemeentelijk niveau verkrijgbaar (hierover afspraken maken met de GGD voor de monitor 2015!), want ze staan in de Swing-monitor van de GGD. Hierbij moet wel vermeld dat de bovenstaande gegevens bewerkingen zijn die nog wel door de GGD moeten worden uitgevoerd. Voor de grotere gemeenten (Zwolle, Deventer) is wellicht ook uitsplitsing op wijkniveau mogelijk, maar dit is afhankelijk van de wijze waarop dit is bevraagd door de GGD. Dit geldt voor alle volgende indicatoren waarvoor gebruik wordt gemaakt van dezelfde bron.

Overgewicht: % jongeren / kinderen met overgewicht	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011 / 2013	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar
Bewegen: % jongeren/kinderen dat voldoet aan de landelijke bewegingsnorm ¹⁹	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2011 / 2013	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar
Criminaliteit: % criminele jongeren	S	2	KIT	G / W	Elke 2 jaar	2013	Als % 12-21 jarigen
Kinderen in armoede: % kinderen in bijstandsgezin	S	2	KIT	G / W	Elke 2 jaar	2013	Als % 0-18 jarigen
Kinderen in armoede: % kinderen in gezin met laag inkomen ²⁰	S	2	KIT	G / W	Elke 2 jaar	2013	Als % 0-18 jarigen
Voortijdig schoolverlaten: % voortijdig schoolverlaters	S	2	KIT	G / W	Elke 2 jaar	2013	Als % 12-23 jarigen
Jeugdwerkloosheid: % werkloze jongeren	S	2	KIT	G / W	Elke 2 jaar	2013	Als % 16-22 jarigen
Maatschappelijke participatie: % jongeren/ kinderen dat 'voldoende' participeert	S	2	GGD (nieuw)	G / W	Elke 2 jaar	Nee	Nog te ontwikkelen meetinstrument ²¹
Opvoedproblematiek: % ouders met opvoedstress	S	2	GGD	G	Elke 2 jaar	2013	Frequentie nu nog eens per 4 jaar, verhogen naar eens per 2 jaar

¹⁹ De landelijke beweegnorm voor kinderen en jongeren houdt in dat elke jongere minimaal 60 minuten per dag matig intensieve lichamelijke activiteit moet hebben op tenminste 5 dagen per week. De beweegnorm is voor jongens en meisjes gelijk.

²⁰ De indicatoren Kinderen in armoede zijn niet beide nodig in de set. Hier kan door de gemeenten een keuze tussen worden gemaakt. Het voordeel van de 2e indicator is dat deze indicator breder kijkt naar gezinnen met een laag inkomen, en niet alleen naar bijstand. Immers, ook gezinnen zonder bijstand kunnen een laag inkomen hebben. Het nadeel van de 2e indicator is dat deze informatie door de gemeenten moet worden ingekocht bij het CBS, terwijl de 1e indicator de gemeenten geen extra geld kost (eigen gegevens). Tijdens de bespreking met de werkgroep van 20 nov. jl. bleek de voorkeur van de meeste werkgroepleden uit te gaan naar de 2e indicator.

²¹ Het meten van de mate waarin kinderen en jongeren maatschappelijk participeren ('meedoen') in een gemeente is een maat voor het behalen van de beleidsdoelen die de IJssellandse gemeenten hebben geformuleerd (zie het RTA). Hiervoor is echter geen kant-en-klare indicator beschikbaar. Indien de gemeenten hier behoefte aan hebben, kan het Verwey-Jonker Instituut een dergelijk, beknopt, meetinstrument ontwikkelen. Op voorhand denken we o.a. elementen zoals naar school gaan/een opleiding volgen, lid zijn van een vereniging (sport, muziek, etc.) en sociale contacten.

<i>Doelrealisatie en tevredenheid</i>							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in lood 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ²²	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting ²³ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Tevredenheid toegangsfunctie: % melders met een ondersteuningsvraag dat tevreden is over de behandeling van de melding/vraag	T/S	2	Zelf	W	T continu S 1x/kw	Nee	Ons voorstel: de gemeenten beslissen ieder voor zich of en hoe zij dit willen meten. Optie: ontwikkelen beknopt 'exit lijstje' dat melders wordt voorgelegd
Tevredenheid jeugdhulp: % cliënten dat voldoende tevreden is over het hulptraject	T/S	2	Aanbieders	G / W	T 1x/kw S 2x/jaar	Nee	Perspectief cliënt
Effect jeugdhulp: % cliënten dat aangeeft zonder hulp verder te kunnen	T/S	2	Aanbieders	G / W	T 1x/kw S 2x/jaar	Nee	Perspectief cliënt
Doelen hulp gerealiseerd: % cliënten waarbij de hulpdoelstellingen zijn gehaald	T/S	2	Aanbieders	G / W	T 1x/kw S 2x/jaar	Nee	aansluiten bij Nji-indicatorenset <i>Outcome in zicht</i> . Deze indicator betreft beoordeling van hulpverlener
Effect op problematiek: % cliënten waarbij problematiek is genormaliseerd/verbeterd	T/S	2	Aanbieders	G / W	T 1x/kw S 2x/jaar	Nee	Idem vorige indicator

²² Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

²³ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

Budget-uitnutting							
	Tactisch (T) / Strategisch (S)	Start 1 = 1/1/15 2 = in loop 2015	Bron	Schaalniveau G = gemeente W = wijk(team) ²⁴	Meetfrequentie T = tactisch S = strategisch	Nulmeting ²⁵ Laatste jaar beschikbaar	Opmerking
Realisatie totaal gecontracteerd budget (%), per gemeente per wijk, uitgesplitst naar PGB en ZiN	T/S	1	Zelf	G / W	T continu S 1x/kw	Nee	
Realisatie gecontracteerd budget (%), per gemeente per aanbieder, uitgesplitst naar PGB en ZiN	T/S	1	Zelf	G	T continu S 1x/kw	Nee	
Realisatie gecontracteerd budget (%), per gemeente per soort zorg, uitgesplitst naar PGB en ZiN	T/S	1	Zelf	G/evt W	T continu S 1x/kw	Nee	onderscheiden naar: jeugd GGZ, jeugd ABWZ, jeugd en opvoedhulp, jeugdzorg+ en bovenregionale zorg
% inzet budget gereserveerd voor de BVO	T/S	1	Zelf	n.v.t. niveau BVO	T continu S 1x/kw	Nee	
% inzet lokale middelen gereserveerd voor jeugdzorg, per gemeente	T/S	1	Zelf	G	T continu S 1x/kw	Nee	

²⁴ Als er geen wijkteams zijn, kan van de CBS-wijkindeling uitgegaan worden.

²⁵ In deze kolom geven we aan of er voor de betreffende indicator op dit moment al gegevens beschikbaar zijn (ja/nee) en zo ja, uit welk jaar de meest recente gegevens komen.

Bijlage 3.1 Toelichting per bron

Aanbieders = aanbieders van jeugdhulp / uitvoerders van JB/JR. De gemeenten/de regio dienen met de aanbieders afspraken te maken over de aanlevering van deze gegevens.

AMHK = het regionale meldpunt *Veilig thuis*.

CBS = door aanbieders bij het CBS aangeleverde gegevens. Gemeenten krijgen hierover halfjaarlijks een rapportage van het CBS.

GGD = monitor GGD-IJsselland voor jongeren (12-23 jaar, laatste in 2011, opnieuw in 2015) en/of ouders van kinderen van 4-11 jaar (laatste in 2013, opnieuw in 2017). Deze indicator wordt nu reeds gemeten.

GGD (nieuw) = vierjaarlijkse monitor GGD-IJsselland voor jongeren (12-23 jaar) en/of ouders van kinderen van 4-11 jaar. Deze indicator wordt nog niet gemeten. Hierover dienen met GGD afspraken te worden gemaakt.

N.B. Gemeenten kunnen met de GGD IJsselland afspraken maken over de frequentie van de monitoren, bijvoorbeeld een verhoging naar tweejaarlijks. Ook kunnen gemeenten desgewenst met de GGD afspraken maken over een steekproeftrekking die rapportage op wijkniveau mogelijk maakt.

JGZ = digitaal kinddossier GGD/JGZ (registratie).

KIT = Kinderen in Tel. Deze gegevens kunnen betrokken worden bij het Verwey-Jonker Instituut, die deze landelijk tot op wijkniveau verzamelt in het kader van het onderzoek Kinderen in Tel.

P&C gemeente = gemeentelijke financiële administratie.

Zelf = in te richten registratiesysteem bij de toegangsfunctie (zie Bijlage 2).

Bijlage 3.2 Registratie door toegangsfunctie

De tabel bevat een overzicht van de gegevens die de medewerker van het wijkteam/de hulpverlener dient te registreren als gevolg van deze indicatorenset.

<p>N.B. 1 Het is belangrijk vooraf te bepalen vanaf welk moment cliënten uitgebreid worden geregistreerd. De gegevens die in deze tabel zijn opgenomen betreffen het kind / de kinderen van melders bij de toegangsfunctie en die meer hebben dan alleen een informatieve vraag</p> <p>N.B. 2 Indien het om meerdere kinderen gaat, dienen de gegevens voor ieder kind te worden ingevuld.</p> <p>N.B. 3 Gemeenten nadenken over de vraag of het ook de kosten ook opnemen?</p> <p>N.B. 4 vraag of uitvoering JB/JR via dit kanaal moet lopen, of via gecertificeerde instellingen</p>	
1. BSN	
2. Geboortedatum	
3. Geslacht	
4. Datum aanmelding bij toegangsfunctie	
5. Andere gezinsleden aangemeld? Zo ja, BSN van deze mensen	
6. Ondersteuningsplan opgesteld: ja/nee	
7. Ondersteuningsplan: individueel of meerdere gezinsleden	
8. Verwijzer naar toegangsfunctie	
9. Datum vraagverheldering	
10. Jeugdhulp in ondersteuningsplan: ja/nee	
Bij uitvoering traject jeugdhulp:	
11. Datum start jeugdhulp	
12. Hulpvorm	
13. Perspectief	
14. Indien niet via de toegangsfunctie binnen gekomen: wie is de doorverwijzende organisatie?	
15. Datum beëindiging traject	
16. Reden beëindiging traject	
Bij uitvoering JB/JR-traject:	
17. Datum start traject	
18. Datum einde maatregel	
19. Datum eerste contact met gecertificeerde instelling	
20. Type maatregel	
21. Indien gewenst: inzet erkende interventie (ja/nee)	

Colofon

Opdrachtgever	Projectteam Beleidsinformatie Jeugd provincie Overijssel/gemeente Deventer
Auteurs	Dr. R. Gilsing Ir. B. Noordhuizen Drs. B. Tierolf
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T 030-2300799 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website: <http://www.verwey-jonker.nl>.

ISBN 978-90-5830-690-6

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2015

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.